

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Co/113/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8217203122
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Straka
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8217203122.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Straku a členov senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobcu: R Collectors s.r.o., so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/A, 811 02 Bratislava, IČO: 50 094 297, zastúpeného Advokátska kancelária RELEVANS s.r.o., so sídlom Dvořákovo nábrežie 8A, Bratislava, IČO: 47 232 471, proti žalovanému: C. D., nar. XX.XX.XXXX, N. XX, D., o zaplatenie 1.722,87 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č.k. 7Csp/97/2017-75 zo dňa 20.06.2018 takto

rozhodol:

I. Potvrďuje sa rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania.

II. Mení sa rozsudok vo výroku o splatnosti dlhu tak, že žalovanému sa povoľuje splácať sumu 779,82 eur s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 618,84 eur od 02.06.2017 do zaplatenia v mesačných splátkach vo výške 20,- eur splatných vždy do 30.dňa v mesiaci počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku pod hrozbou straty výhody splátok.

III. Stranám sporu sa nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol: „Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 779,82 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne zo sumy 618,84 Eur od 2.6.2017 do zaplatenia, všetko to v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

Žalovanému voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania n e p r i z n á v a .“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil podľa § 497, § 502 ods. 1, § 503 ods. 2, § 504, § 506 Obchodného zákonníka, § 1 ods. 2, § 2, § 9 ods. 2, § 11 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, § 52 ods. 1 a 2, § 53 ods. 1 a 5, § 53 ods. 6, § 53 ods. 9, § 565 Občianskeho zákonníka.

3. V odôvodnení uviedol, že právny predchodca žalobcu, N. D., a.s. poskytol žalovanému úver vo výške 1.750,- Eur, a to na základe úverovej zmluvy zo dňa 6.11.2012.

4. V súlade s ustanovením § 9 odsek 2 písmeno j) zákona o spotrebiteľských úveroch je podstatnou náležitosťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere uvedenie celkovej čiastky, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť. V danom prípade však v zmluve je uvedená iba celková výška nákladov v sume 1.672,21 Eur s tým, že pod náležitosťami zmluvy v rámci tabuľkového prehľadu je drobným písmom uvedené, že celkovú čiastku úveru predstavuje súčet výšky úveru a celkových nákladov spojených s úverom. Takúto formuláciu nemožno považovať dostatočnú, pretože pod uvedením celkovej čiastky, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť

je potrebné rozumieť číselné vyjadrenie celkovej výšky spotrebiteľského úveru a nie odkaz na to, čo predstavuje celkovú čiastku úveru. Navyše je tento údaj vyjadrený v neprospech spotrebiteľa, keďže z hľadiska transparentnosti ho uvádza do omylu ohľadom výhodnosti úveru, o nižšej reálnej celkovej čiastke, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, pretože súčin počtu splátok (72) a výšky anuitnej splátky bez poistenia (48,- Eur) je vyšší (3.456,- Eur) ako súčet výšky úveru 1.750,- Eur a celkových nákladov vo výške 1.672,21 Eur reálne uvedených v zmluve (3.422,21 Eur). Zo zmluvy možno dospieť k nesprávnej celkovej sume, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, čo je voči spotrebiteľovi klamlivé a v spojení so skutočnosťou, že táto suma nie je v zmluve transparentne vyjadrená aj k záveru o nedostatku náležitosti zmluvy podľa § 9 ods. 2 písmeno j) zákona o spotrebiteľských úveroch.

5. Na základe uvedeného tak mal súd za to, že v predmetnej úverovej zmluve nie je uvedená celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť tak, ako to vyžaduje zákon o spotrebiteľských úveroch, čoho následkom je bezúročnosť a bezpoplatkovosť poskytnutého úveru.

6. Navyše v predmetnej zmluve chýba aj ďalšia povinná náležitosť v zmysle § 9 ods. 2 písm. j) citovaného zákona, a to uvedenie všetkých predpokladov použitých pre výpočet RPMN. Napokon v zmluve uvádzaná priemerná RPMN sa vzťahuje na nezabezpečené úvery, pričom v danom prípade žalobca poskytol úver zabezpečený dohodou o zrážkach zo mzdy, a preto správne mal právny predchodca žalobcu v zmluve uviesť priemernú RPMN vo výške 19,89 % a nie 19,08 % (bližšie pozri <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=6783>) preto zmluva nespĺňa ani obligatórnu náležitosť v zmysle § 9 ods. 2 písm. y) zákona o spotrebiteľských úveroch. Žalovaný vzhľadom na bezúročnosť a bezpoplatkovosť poskytnutého úveru tak má žalobcovi vrátiť len sumu reálne čerpaných prostriedkov z úverovej zmluvy.

7. Dôvodom na zamietnutie časti žaloby pokiaľ ide o žalobcom požadovaný úrok je navyše i neplatnosť, ktorá je daná v týchto častiach zmluvy ich zrejším rozporom s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 OZ, § 39 OZ v znení platnom a účinnom v čase uzavretia Zmluvy) s poukazom na ich výšku uvedenú v Zmluve (úrok vo výške 25,50 % ročne), ktorá odôvodňuje záver, že výška tejto odplaty za poskytnuté finančné prostriedky neprimerane prevyšuje odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch v rozhodnom období známu súdu z jeho činnosti, osobitne uplatňovanými bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek (v mesiaci november 2012 bola priemerná úroková sadzba za obdobné úvery vo výške 13,99 % ročne).

8. Žaloba žalobcu je dôvodná v časti o zaplatenie sumy 618,84 Eur, kapitalizovaného úroku z omeškania v sume 160,98 Eur a úroku z omeškania vo výške 5,25 % ročne od 2.4.2017 do zaplatenia, a preto súd v tejto časti žalobe vyhovel. Vo zvyšnej časti súd žalobu žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

9. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP.

10. Proti rozsudku, a to proti zamietavému výroku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Namietal nepreskúmateľnosť rozsudku. Súd nešpecifikoval, ktorý predpoklad výpočtu RPMN v Zmluve o úvere údajne absentuje. Výška úrokovej sadzby bola dojednaná v bežnej výške pre rok 2012 a pre obdobné produkty, pričom žiadnym spôsobom neodporuje dobrým mravom, a teda bola dohodnutá platne. Pre 4. štvrtrok roku 2012 bola zistená hodnota váženého priemeru priemerných hodnôt ročnej percentuálnej miery nákladov za všetky typy spotrebiteľských úverov 20,48 %. Dvojnásobok tejto hodnoty predstavuje až 40,96 %. Žalobca pri určení výšky úrokov z úveru postupoval v intenciách zákona, a teda i v intenciách dobrých mravov. Výška úrokov ročne 25,50 % je v zákonom limite. Súd aplikujúc nezáväzný informatívny výpočet kalkulačky obsahujúcej údaje platné v súčasnosti a nie v čase uzatvorenia Zmluvy o úvere spôsobil právne pochybenie. Zmluva o úvere vyjadrovala správne údaje o RPMN banky. Výška celkových nákladov spojených s úverom bola v zmluve o úvere vyjadrená správne. Interný výpočtový systém banky umožňoval v čase uzatvorenia Zmluvy o úvere výpočet jednotlivých splátok anuity len v celých hodnotách bez desatinného čísla. Preto sa mohlo stať, že výška poslednej splátky bola v nulovej výške, resp. v nižšej, než výška ostatných splátok. Preplatok takto vzniknutý sa spotrebiteľovi vráti na základe bodu 5.4 Všeobecných obchodných podmienok. Súd nesprávne zhodnotil aj povinnosť platiť poistenie započítavajúc ju do sumy mesačnej splátky. Súd sa nesprávne domnieva, že ak spotrebiteľ musí platiť poisťné, o ktoré žiadal dobrovoľne a ktoré nebolo podmienkou uzatvorenia zmluvy o úvere, automaticky sa daná suma započítava do výšky celkových nákladov. Pre vyjadrenie celkovej čiastky zákon používa len všeobecný vzorec súčtu výšky spotrebiteľského úveru a celkových

nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom. Ďalší spôsob výpočtu zákon neukladá. K celkovej čiastke, ktorú má spotrebiteľ zaplatiť žalobca zastáva názor, že Zmluva o úvere obsahuje predmetný údaj, nakoľko v bode 3.1 Zmluvy o úvere pod tabuľkou písmom totožným s ostatným textom zmluvy, t.j. spotrebiteľ nemohol mať pocit, že ide o nerovnocenný údaj uvedený menším písmom, je napísané: „Celkovú čiastku úveru predstavuje súčet výšky úveru a celkových nákladov spojených s úverom“. Predmetné uvedenie sumy, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť nie je zavádzajúce, je presné a opakovane uvedené v zmluvnej dokumentácii tak, aby bol spotrebiteľ dostatočne informovaný o tom, aká bude jeho celková čiastka, ktorú nakoniec zaplatí. Priemerný spotrebiteľ si vie spočítať predmetné dva údaje, a to výšku úveru a celkovú výšku nákladov. Tieto údaje sú v Zmluve o úvere uvedené bez akýchkoľvek pochybností, dokonca sú zvýraznené. Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd zrušil prvoinštančné rozhodnutie v napadnutej časti a vrátil vec na nové prejednanie súdu prvej inštancie, alebo aby odvolací súd zmenil rozhodnutie v napadnutej časti tak, že žalobe žalobcu v plnom rozsahu vyhovie a zaviazže žalovaného na náhradu trov aj odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

11. Proti rozsudku, a to proti výroku o splatnosti dlhu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Uviedol, že žiada o povolenie splácania dlhu v splátkach po 20 Eur mesačne. Jeho finančná a sociálna situácia je nepriaznivá, je poberateľom dôchodku.

12. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že žalovaný svoje tvrdenia nijako nepreukázal. S postupným splácaním dlhu nesúhlasí, pretože istinu spolu s kapitalizovanými úrokmi by žalovaný splácal takmer 18 rokov.

13. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad uvedených v § 379 až § 381 zákona č. 160/2015 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), bez nariadenia pojednávania. Oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku bolo zverejnené na úradnej tabuli súdu ako aj na webovej stránke.

14. Po oboznámení sa s obsahom spisu, s výsledkami vykonaného dokazovania, zisteným skutkovým stavom, mal odvolací súd za to, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver.

15. Zákon o spotrebiteľských úveroch (č. 129/2010 Z.z.) v § 9 odsek 2 presne definuje, aké náležitosti, okrem všeobecných (§ 43 Občianskeho zákonníka), musí spotrebiteľská zmluva obsahovať. Okrem iného v § 9 odsek 2 písm. j) uvádza, že zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí obsahuje ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov. Z uvedeného je zrejmé, že povinnými náležitosťami zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa úpravy platnej v čase uzavretia zmluvy medzi stranami sporu bol údaj o celkovej čiastke úveru, ktorú v zmysle § 2 písm. h) zákona o spotrebiteľských úveroch predstavuje súčet celkovej výšky spotrebiteľského úveru a celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom. V predmetnej zmluve absentuje údaj predstavujúci celkovú čiastku, ktorú má žalovaný za úver zaplatiť a ktorá činí po zohľadnení 72 splátok po 48 eur sumu 3456 eur. Zmluva obsahuje len konštatovanie bez číselného vyjadrenia, že celková čiastka úveru predstavuje súčet úveru a celkových nákladov spojených s úverom. V zmysle zmluvy celkové náklady spotrebiteľa činia 1672,21 eur, z čoho vyplýva, že celkovo by mal spotrebiteľ uhradiť za úver 3422,21 eur (výška úveru + celková výška nákladov). Táto suma však nezodpovedá celkovej sume zistenej súdom vo výške 3456 eur. Z vyššie uvedeného vyplýva, že celkové náklady ani celková čiastka spotrebiteľa nie sú v zmluve jednoznačne zrozumiteľným a jasným spôsobom definované, celková čiastka nie je vyjadrená konkrétnym číselným údajom, preto správny je záver súdu prvej inštancie, že predmetnú spotrebiteľskú zmluvu v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) zákona o spotrebiteľských úveroch je potrebné považovať za bezúročnú a bez poplatkov. Pre záver o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru postačuje absencia čo i len jednej z náležitostí vymedzených v ust. § 11 ods. 1 písm. a) zákona o spotrebiteľských úveroch, odvolací súd sa preto z dôvodu hospodárnosti osobitne nevyjadroval k ďalším obligatórnym náležitosťam zmluvy vytýkaným súdom prvej inštancie.

16. Vo vzťahu k výške úrokovej sadzby odvolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1M Cdo 1/2009 zo dňa 31.07.2009, podľa ktorého: „Hoci maximálna výška

úrokov (ako odplaty za užívanie požičanej finančnej čiastky) pri peňažných pôžičkách ani pri úveroch nie je žiadnym právnym predpisom limitovaná a je ponechaná výlučne na dohodu zmluvných strán, nie je neobmedzená. Dohoda o výške úrokov totiž musí byť v súlade s ustanovením § 39 Občianskeho zákonníka, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom. Právny úkon postihnutý takouto vadou je absolútne neplatný. O takýto stav pôjde spravidla vtedy, ak dohodnuté úroky presiahnu mieru úrokov poskytovanú peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy.“

17. Úroky za poskytovanie peňažných prostriedkov podliehajú súdnej kontrole vo svetle princípu dobrých mravov (§ 39 Občianskeho zákonníka). Doterajšia judikatúra súdov nespochybnila, že neprimerané úroky sú v rozpore s pravidlami správania sa, ktoré sú v spoločnosti v prevažnej miere uznávané a predstavujú základný hodnotový poriadok. Úroková sadzba uvedená v zmluve - 25,50 % ročne odporuje dobrým mravom, a preto je dojednanie o úrokovej sadzbe nutné považovať za absolútne neplatné (§ 3, § 39 Občianskeho zákonníka), čo znamená, že veriteľ nemá nárok na úroky z úveru. Nariadenie vlády č. 238/2008 Z.z. a ani žiadny všeobecne záväzný predpis nijako neobmedzil súdy, aby korigovali neprimerane vysoké úroky, ktoré sú síce zložkou pre výpočet RPMN, no nie sú vyňaté z posudzovania dodržania imperatívu dobrých mravov zo strany súdu. Sadzba úrokov 25,50 % ročne nemá opodstatnenie v demokratickej spoločnosti, nemožno ju označiť inak ako úžernú a odporujúcu dobrým mravom. Pri nebankových subjektoch, ktoré sú taktiež súčasťou finančného trhu sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky, rozhodne nie však výrazne nad rámec priemeru bánk. Podľa údajov zverejnených Národnou bankou Slovenska priemerná miera úrokových sadzieb úverov poskytnutých v období 11/2012 s fixáciou úrokovej sadzby nad 5 rokov bola 13,99 % ročne. Úroková miera v predmetnom prípade (25,50 %) takmer dvojnásobne prevyšuje obvyklú úrokovú mieru pri porovnateľných úveroch. Súdy sa značne kriticky vyjadrili už aj k nižším úrokovým sadzbám (napr. Krajský súd v Prešove vo veci 3Co 67/2008 (25%). Nemecký BGH v rozsudku z 13. 3. 1990 AZ XI ZR 252/89 vyhlásil úver s rozdielom o 12% percentuálnych bodov oproti priemeru na trhu pre obdobný úver za nemravný a žalobu zamietol pre rozpor plnenia s dobrými mravmi (civilnoprávna úžera). Švajčiarsky spolkový súd znížil v roku 1967 rozhodnutím z 1.4.1967 úrokovú sadzbu v prípadoch úverov pre spotrebiteľov z 26 % na 18 % a sadzbu 26 % vyhlásil za odporujúcu dobrým mravom.

18. Z vyššie uvedených dôvodov je podľa odvolacieho súdu plne legitímny záver o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru poskytnutého žalovanému.

19. Za daného stavu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v zamietavom výroku ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

20. Podľa § 232 ods. 3 CSP, lehota na plnenie je 3 dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

21. Žalovaný poukázal na skutočnosť, že nie je schopný uhradiť dlh jednorázovo, keďže jeho finančná, sociálna situácia je nepriaznivá. Je poberateľom dôchodku. Odvolací súd konštatuje, že v predmetnom prípade je zrejme, že žalobca je osobou vyššieho veku (66 rokov), starobným dôchodcom.

22. Žalovaný si je vedomý existencie svojho dlhu, má snahu vyrovnať ho. Podľa názoru odvolacieho súdu je opodstatnené s poukazom na sociálne, finančné pomery žalovaného umožniť mu zaplatiť dlh v splátkach. Uloženie povinnosti jednorázovo zaplatiť celý dlh by mohlo ohroziť uspokojovanie základných potrieb žalovaného.

23. V prípade, že žalovaný svoj dlh nebude plniť spôsobom určeným rozsudkom, omeškanie jednej zo splátok bude mať za následok zročnosť celého dlhu. To dáva určitú istotu pre žalobcu, že hrozba bude dostatočnou motiváciou pre žalovaného, aby svoju povinnosť uloženú rozhodnutím súdu plnil riadne a včas. Plynutie času nemá na postavenie žalobcu negatívny dopad, keďže mu patrí nárok na úroky z omeškania z dlžnej sumy až do času úplného splnenia dlhu. Žalobca je obchodnou spoločnosťou so stabilným zázemím na trhu, preto možnosť postupnej úhrady dlhu splátkami v súdom určenej výške nemožno vnímať ako zásah do pomerov žalobcu, ktorý by bol spôsobilý ohroziť ďalšiu činnosť žalobcu, neprimerane zhoršiť jeho majetkovú situáciu.

24. Za daného stavu odvolací súd rozsudok vo výroku o splatnosti dlhu zmenil postupom podľa § 388 CSP tak, že žalovanému sa povoľuje splácať dlžnú sumu v mesačných splátkach vo výške 20 Eur

splatných vždy do 30. dňa v mesiaci počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku pod hrozbou straty výhody splátok.

25. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalobca v odvolacom konaní úspešný nebol, preto nárok na náhradu trov odvolacieho konania vznikol úspešnému žalovanému. Žalovanému však z obsahu spisu žiadne preukázateľné trovy odvolacieho konania nevyplývajú. Odvolací súd vychádzal z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúceho procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

26. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).